

لیبک ستاد راهبری حقوق بشر حوزه‌های علمیه به پیام اخیر رهبر معظم انقلاب اسلامی

ستاد راهبری حقوق بشر حوزه‌های علمیه، به نمایندگی از فضایی دغدغه‌مند و اندیشمندان عرصه فقه و حقوق اسلامی، ضمن عرض سپاس و تشکر عمیق بابت این روشنگری مدبرانه، با تمام وجود به منویات و فرامین آن رهبر ارجمند ادام‌الله عزه‌العالی، اعلام لیبک می‌نماید.

متن بیانیه ستاد راهبری حقوق بشر حوزه‌های علمیه در لیبک به پیام اخیر مقام عظمای ولایت، حضرت امام سیدمجتبی خامنه‌ای دام ظلّه‌الوارف به این شرح است:

بسم الله الرحمن الرحيم ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَنصُرُوا اللَّهَ يَنصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ أَقْدَامَكُمْ﴾ (محمد/۷)

محضر مبارک ولی‌امر مسلمین جهان، حضرت آیت‌الله امام سیدمجتبی حسینی خامنه‌ای (مدظله‌العالی)

سلام علیکم ورحمة‌الله وبرکاته

پیام حکیمانه، بصیرت‌افزا و عزتمندانه حضرت‌عالی خطاب به ملت رشید و باوفای ایران اسلامی در باب تفاهم‌نامه اخیر، بار دیگر تجلی‌بخش هدایت‌های پیامبرگونه و صلابت علوی آن رهبر فرزانه در صیانت از عزت، استقلال و اقتدارامت اسلامی بود.

بیان صریح و صادقانه حضرت‌عالی با مردم مبعوث، در خصوص تنفیذ مشروط اقدام به تفاهم ناشی از تلاش‌های دلسوزانه مسئولان، در کنار هشدار قاطع نسبت به زیاده‌خواهی‌های دولت مستکبر آمریکا که از روی استیصال و درماندگی تن به این مسیر داده و توجه‌دادن به فاصله آن از اصول متوقع، نقشه راهی روشن برای صیانت از حقوق ملت ایران و جبهه پرافتخار مقاومت ترسیم نمود. تأکید حضرت‌عالی بر این حقیقت که مذاکره و تعامل، هرگز به‌معنای تسلیم در برابر اراده باطل و پذیرش نظر دشمن نخواهد بود، تجلی‌گاه قاعده قرآنی ﴿وَلَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا﴾ (نساء/۱۴۱) و زمینه‌ساز تحقق قاعده شریف «نفی سبیل» در ساحت مناسبات بین‌المللی است.

«ستاد راهبری حقوق بشر حوزه‌های علمیه»، به نمایندگی از فضایی دغدغه‌مند و اندیشمندان عرصه فقه و حقوق اسلامی، ضمن عرض سپاس و تشکر عمیق بابت این روشنگری مدبرانه، با تمام وجود به منویات و فرامین آن رهبر ارجمند ادام‌الله عزه‌العالی، اعلام لیبک نموده و به استحضار می‌رساند:

بارگشت به اصول اعلامی و منویات رهبری معظم، لازمه لاینفک هرگونه اقدام کارگزاران نظام اسلامی بوده و عرصه حقوق بین‌الملل، کارزار تقابل اراده‌ها و صیانت از خطوط قرمز مکتبی و ملی ابلاغ شده است؛ از این‌رو، این ستاد با تکیه بر مبانی متفق دینی و ظرفیت‌های غنی فقه بین‌الملل اسلامی، آمادگی کامل و قاطع خود را جهت پایش مستمر اقدامات و کنشگری‌های طرفین از منظر حقوق بین‌الملل، رصد دقیق دستاوردها و ارزیابی موشکافانه تعاملات فیما بین اعلام می‌دارد. ما به‌عنوان دیده‌بانان حوزوی عرصه حقوق بشر و حقوق بین‌الملل، تحرکات جبهه استکبار را رصد نموده و با تبیین علمی و حقوقی، اجازه نخواهیم داد ابزارهای معاهده‌ای و دیپلماتیک، محملی برای زیاده‌خواهی یا نفوذ دشمن غدار گردد.

امیداست در پرتو عنایات خاصه حضرت بقیة‌الله‌الأعظم (ارواحنا فداه) و تحت زعامت داهبانه آن رهبر حکیم، شاهد عزت، نصرت و فتوحات روزافزون برای ملت غیور ایران و جبهه مقاومت باشیم.

والسلام علیکم ورحمة‌الله وبرکاته

ستاد راهبری حقوق بشر حوزه‌های علمیه

قم مقدسه/ ۲۹ خرداد ۱۴۰۵

گزارش: مرتضی حیدری

• مباهله در لغت

ابن منظور افریقی متوفی ۷۱۱ در کتاب لسان اللسان جلد ۱، صفحه ۱۱۳ در ماده «بهل» می‌گوید: «والبهل: اللعن و باهل القوم بعضهم بعضا و تباهلوا وابتهلوا: تلاعنوا والمباهله: الملاحنه» از توضیحات این لغت‌شناس مشهور استفاده می‌شود که مباهله به‌معنای اقدام طرفین به لعن کردن یکدیگر است. اصطلاح «روز مباهله» یادآور سالروز یک واقعه تاریخی بسیار مهم است که دو گروه، قرار گذاشتند تا برای اثبات حقانیت خود به لعن گروه دیگر بپردازند.

• زمان دقیق واقعه تاریخی مباهله

سیدبن طاووس رحمته‌الله متوفی ۶۶۴ از ابوبکر نقاش متوفی ۳۵۱ که یکی از بزرگان اهل سنت است، نقل کرده که مباهله در شب بیست و یکم ماه ذیحجه به وقوع پیوست. ازدواج امیرالمؤمنین با حضرت زهرا رضی‌الله‌عنها در روز بیست و پنجم ماه ذیحجه انجام شد. (طرافن جلد ۱، صفحه ۶۲)

در واقعه بی‌نظیر مباهله در حقیقت نبی مکرم اسلام صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم با نصاری نجران در مقام اثبات یک مسئله توحیدی برآمد. آیه مباهله عبارت است از آیه ششم از سوره آل عمران: ﴿فَقُلْ تَعَالَوْا نَدْعِ أَبْنَاءَنَا وَأَبْنَاءَكُمْ وَنِسَاءَنَا وَنِسَاءَكُمْ وَأَنفُسَنَا وَأَنفُسَكُمْ ثُمَّ نَبْتَهِلْ فَنَجْعَلْ لَعْنَةَ اللَّهِ عَلَى الْكَاذِبِينَ﴾

قبل از این آیه، چنین آمده است: «إِنَّ مَثَلَ عِيسَىٰ عَنِ اللَّهِ كَمَثَلِ آدَمَ خَلَقَهُ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ قَالَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ». در اینجا سخن از مسیحیان نجران است که ادعا می‌کردند: حضرت عیسی صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم خداست و بر این عقیده بودند که ولادت او بدون داشتن پدر، دلیلی بر صحت این ادعاست. این آیه چنین ادعایی را مردود اعلام می‌کند و این معنا را می‌رساند که اگر قرار باشد نداشتن پدر، سبب چنین ادعایی باشد، حضرت آدم به چنین ادعایی اولی است؛ زیرا نه‌تنها پدر نداشت؛ بلکه بدون مادر یا به عرصه وجود گذاشته بود. خداوند در آیه مباهله به رسول خود خطاب می‌کند که آنها را برای از بین‌بردن این زعم و باور باطل، به مباهله دعوت کن. به هر حال ارتباط میان آیه مباهله و آیات قبلی کاملاً روشن است؛ زیرا در آیات قبلی سخن از حضرت عیسی صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم و ولادت ایشان و مقامات اوست.

• چرا اهل بیت صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم برای مباهله دعوت شدند؟

برخی بر این باورند که هدف اصلی از مباهله، تنها اثبات فضیلتی برای اهل بیت صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم است. باید دانست که چنین پنداری کاملاً اشتباه و همراه با سطحی نگری نسبت به وقایع تاریخی اسلام است؛ درواقع هدف از دعوت اهل بیت صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم برای مباهله، اثبات افضلیت ایشان و جلوه‌گرساختن حقانیت آنهاست. این حقیقت از لابلای روایات و کلمات بزرگان اهل سنت نیز به دست می‌آید. آلوسی متوفی ۱۲۷۰ به‌عنوان مفسر معروف اهل سنت، با چنین عبارتی به این معنا تصریح می‌کند: «دلالتها علی فضل آل الله ورسوله مما لا یمتزى فیها مؤمن تردیدی در دلالت مباهله بر افضلیت اهل بیت صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم نیست و دشمنی با آنها ایمان را از بین می‌برد.

• بیان دو مطلب از شیخ طوسی رحمته‌الله متوفی ۴۶۰

مطلب اول: مباهله برای تشخیص طرف دارای اعتقاد حق از طرف باطل است و تنها در صورتی صحیح است که شخص، دارای باطنی کاملاً ایمن از آلودگی بوده باشد و به صحت معتقدات خود قطع داشته باشد و برترین مردم نزد خداوند باشد.

مطلب دوم: رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم، حضرت علی رضی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم را با این سخن خداوند «وَأَنفُسَنَا وَأَنفُسَكُمْ» مانند خودشان قرار دادند؛ زیرا منظور از «أبنائنا» بدون هیچ اختلافی، حسنین رضی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم هستند و منظور از «نسائنا و نساءکم» حضرت فاطمه رضی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم و منظور از «وَأَنفُسَنَا» خود رسول‌ خدا و حضرت علی رضی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم هستند؛ چراکه بدون هیچ اختلافی، شخص دیگری در مباهله حاضر نبوده است و چون رسول‌ خدا آن حضرت را مانند خویش قرار دادند، لزوماً هیچ شخص دیگری در فرضیلت به آن حضرت نزدیک نیست. (تفسیر تبیان، ج ۲، ص ۴۸۵)

• منظور از «أَنفُسَنَا» در آیه چه کسی است؟

روح و جوهره آیه مباهله در این کلمه نهفته است. بزرگان اهل سنت تصریح کرده‌اند که منظور از «أَنفُسَنَا» وجود مبارک امیرالمؤمنین علی رضی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم است؛ گرچه برخی از آنها درصدد پنهان کردن این حقیقت برآمده‌اند؛ اما آفتاب پشت ابر نمی‌ماند و حقایق برای همگان روشن می‌شود. در این‌باره اشاره به سخنان سه‌تن از بزرگان اهل سنت مناسب است:

مباهله سند حقانیت اهل بیت علیهم‌السلام و شیعیان

حجت‌الاسلام والمسلمین محمدجعفر طبسی

۱. حاکم نیشابوری شافعی مذهب متوفی ۴۰۵

او که صاحب کتاب معروف «المستدرک علی الصحیحین» است، در کتاب «معرفه علوم الحدیث» صفحه ۵۰ می‌گوید: از ابی صالح از ابن عباس در مورد سخن خداوند که می‌فرماید: «فَقُلْ تَعَالَوْا نَدْعِ أَبْنَاءَنَا وَأَبْنَاءَكُمْ وَنِسَاءَنَا وَنِسَاءَكُمْ» نقل کرده که این آیه در مورد رسول‌ خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم نازل شد و حضرت علی رضی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم نفس پیامبر است «وَنِسَاءَنَا وَنِسَاءَکُمْ» درباره فاطمه رضی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم است و «وَأَبْنَاءَنَا وَأَبْنَاءَکُمْ» درباره [امامین] حسن و حسین رضی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم است.

۲. ابن طلحه شافعی مذهب متوفی ۶۵۸

او می‌گوید: منظور از «أَنفُسَنَا» علی رضی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم است و محال است که نفس علی رضی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم همان نفس پیامبر بوده باشد؛ بلکه منظور آیه این است که این دو نفس، یکی هستند و مقتضای یکی‌بودن این است که هریک از آنها متصف به مانند جنس صفات دیگری باشندغ ولاً تساوی بین آن دو حاصل نمی‌شود؛ بنابراین نفس امام علی رضی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم مثل صفات نفس پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم که همان جنس صفات کمال است، متصف است؛ اما عمل به صفات پیامبری ترک شده؛ زیرا (رسالت) به رسول‌ خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم اختصاص دارد و وجود پیدا کردن نبوت در غیر ایشان محال است. (مطالب السؤل، ص ۱۰۵)

۳. جناب گنجی شافعی متوفی ۶۵۸

وی نیز گفته: آیه دلالت دارد بر اینکه نفس علی رضی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم نفس پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم است. (کفایة الطالب صفحه ۲۸۸)

• اعتراف نصاری نجران به افضلیت اهل بیت صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم

رسول‌ خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم اهل بیت مکرمشان را برای مباهله آوردند تا برتری آنان را بر دیگران تا روز قیامت بیان سازند و مهم اینکه طرف‌های مقابل نیز به حقانیت اهل بیت صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم اعتراف کردند. حاکم حسکانی حنفی مذهب در قرن پنجم گفته: اما نصاری نجران زمانی که دیدند، رسول‌ خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم خانواده خویش را برای مباهله آورده، از مباهله انصراف دادند و به حقانیت اهل بیت اعتراف کردند و گفتند: اگر مباهله کنیم، ما و نسل بعد از ما رستگار نمی‌شود. (شواهدالتزئیل، ج ۱، ص ۱۶۴)
فخر رازی اشعری مذهب متوفی ۶۰۶ قمری در تفسیرش می‌گوید: اسقف نجران گفت: ای گروه مسیحیان، همانا من چهره‌هایی را می‌بینم که اگر از خدا درخواست کنند که کوهی را از جایش برکنند، خداوند اجابت می‌کند و کوه را متلاشی می‌کند. پس مباهله نکنید تا هلاک

اجرابی و پشتیبانی، بخشی از زنجیره بزرگ تربیت نیروهای اثرگذار در عرصه‌های فرهنگی، اجتماعی، آموزشی و تربیتی است.

مدیر جامعه‌الزهرای رضی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم، با اشاره به شرایط فرهنگی و اجتماعی امروز جهان تصریح کرد: جامعه اسلامی در میانه یک نبرد فرهنگی و تمدنی قرار دارد و دشمن با بهره‌گیری از ابزارهای مختلف در پی تضعیف باورهای دینی، فرهنگی و اخلاقی است. در چنین شرایطی، همه بخش‌های جامعه وظیفه دارند، در تقویت جبهه فرهنگی و اعتقادی نقش آفرینی کنند.

وی افزود: همان‌گونه که در میدان جنگ، پشتیبانی و تأمین پشت جبهه اهمیت دارد، در عرصه فرهنگی نیز فراهم کردن زمینه رشد و تربیت نیروهای مؤمن و اثرگذار، مسئولیتی مهم و ارزشمند به‌شمار می‌رود.

برقعی در ادامه با اشاره به مفهوم برکت در زندگی مؤمنانه گفت: آنچه اهمیت دارد، صرفاً میزان امکانات مادی نیست؛ بلکه برکت الهی است. برکت در عمر، وقت، مال و نسل می‌تواند منشأ آثار ماندگار و ارزشمند شود و انسان را در انجام مسئولیت‌های خود موفق‌تر سازد.

وی با بیان اینکه برکت الهی عامل ماندگاری بسیاری از خدمات و آثار علمی و فرهنگی در طول تاریخ بوده است، در پایان از تلاش‌های بانوان فناوری قدردانی کرد و برای همه خدمت‌گزاران این مجموعه آرزوی توفیق و ثبات قدم در مسیر خدمت کرد.

گزارش: جلال خسروی

مدیر جامعه‌الزهرای رضی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم تصریح کرد

جامعه اسلامی

در میانه یک نبرد فرهنگی و تمدنی قرار دارد

خاطر‌نشان کرد: همه فعالیت‌ها در جامعه‌الزهرای رضی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم ارزشمند هستند؛ اما تفاوت برخی خدمات در گستره و دامنه اثرگذاری آن‌هاست؛ خدماتی که در این مجموعه انجام می‌شود، درنهایت به تربیت نیروهای انسانی و ترویج معارف اهل بیت صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم منتهی می‌شود و آثار آن در آینده‌ای گسترده نمایان خواهد شد.

برقعی با اشاره به ظرفیت عظیم این نهاد علمی و حوزوی تصریح کرد: امروز جامعه‌الزهرای رضی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم ده‌ها هزار دانش‌آموخته و هزاران طلبه دارد و هر خدمتی در این مجموعه، می‌تواند در نقاط مختلف ایران و جهان منشأ اثر و تحول باشد.

وی با بیان نمونه‌هایی از فعالیت دانش‌آموختگان جامعه‌الزهرای رضی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم در خارج از کشور، گفت: در سفرهای مختلف مشاهده کرده‌ام که دانش‌آموختگان این مجموعه در کشورهایی مانند اندونزی و پاکستان، منشأ خدمات فرهنگی و تربیتی گسترده شده‌اند. برخی از آنان در اندونزی مراکز آموزشی، مهدهای کودک و مجموعه‌های خبریه‌ای راه‌اندازی کرده‌اند که علاوه بر ارائه خدمات